

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 316/20

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופטת ע' ברון

העותר: פלוני

נגד

המשיבים: 1. בית הדין הרבני הגדול
2. בית הדין הרבני האזורי בנתניה
3. פלונית

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותר: עו"ד איריס צור
בשם המשיבה 3: עו"ד ליאת זינגר

בשם היועץ המשפטי לשיפוט הרבני: עו"ד ד"ר רפי רכס

פסק-דין

השופט י' עמית:

העתירה שבפנינו מכוונת לביטול החלטתו של בית הדין הרבני הגדול בירושלים מיום 16.1.2019, בגדרה נדחתה בקשת העותר לעיון חוזר על פסק הדין מיום 11.10.2018, שבמסגרתו נדחה ערעורו של העותר על החלטת בית הדין הרבני האזורי בנתניה מיום 6.5.2018, בעניין חבותו של העותר במזונות ילדיו במשמורת משותפת.

1. הערה מקדימה: עתירה זו הוגשה תחילה ביום 28.10.2019 על ידי העותר ועותר נוסף, שהשיגו על שתי החלטות נפרדות של בית הדין הרבני הגדול בסוגיה זהה (בג"ץ 7065/19 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול (3.11.2019) (להלן: העתירה המשותפת)). על פי החלטת השופטת ד' ברק-ארז מאותו היום, הובהר לעותרים כי בית משפט זה לא יידרש לעתירה המאגדת בתוכה עניינים נפרדים, וביום 3.11.2019 נמחקה עתירתם המשותפת, בהסכמתם.

בהמשך לכך הגיש העותר ביום 13.1.2020 את העתירה שלפנינו, ובמקביל הגיש העותר הנוסף אף הוא עתירה נפרדת (בג"ץ 314/20 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול) (להלן: בג"ץ 314/20). לנוכח האמור, יינתן פסק דין לגבי כל עתירה בנפרד בהתאם לנסיבותיהן השונות. עם זאת, אקדים ואומר כי ההנמקה בפסק דין זה, כוחה יפה גם לגבי העתירה שהוגשה בבג"ץ 314/20.

2. ומכאן לעתירה דנן.

העותר הגיש בחודש אוקטובר 2015 תביעת גירושין לבית הדין הרבני, ובהמשך, נכרכו בתביעה ענייני הרכוש, אחזקת הילדים ומזונותיהם. לעותר ולמשיבה 3 (להלן: המשיבה) נקבעה משמורת משותפת על שני ילדיהם – בני ארבע וחצי ואחת-עשרה שנים. שכרו של העותר עמד על 11,000 ₪ לחודש, והמשיבה השתכרה סכום דומה טרם פוטרה מעבודתה. בהחלטת בית הדין האזורי מיום 6.5.2018, צוין כי הסדרי השהות המאוזנים שנקבעו משליכים על קביעת גובה סכום המזונות, ונקבע כי על העותר לשלם דמי מזונות בסך של 1,700 ₪ עבור שני ילדיו; 800 ₪ עבור מדור; וכן מחצית מתשלום הוצאות רפואיות וחינוך. בנוסף, בית הדין ציין כי "עובדת היותה של האם מובטלת כיום אינה מהווה פרמטר, היות ולפי ההלכה האב נושא באחריות בלעדית לסיפוק צרכי הילדים אף אם האם משתכרת (ולא כפי פסיקת בג"ץ בבע"מ 919/15)". על החלטה זו הוגש ערעור לבית הדין הרבני הגדול – על אף שמדובר בהחלטה על מזונות זמניים וצריך היה להגיש בקשת רשות ערעור – במסגרתו נטען כי בית הדין האזורי הכריע על סמך תגובות הצדדים ללא קיום דיון, וכי הכרעתו חורגת מההלכה שנקבעה בבג"ץ 919/15 פלוני נ' פלונית (19.7.2017) (להלן: בע"מ 919/15).

בית הדין הגדול בפסק דינו מיום 11.10.2018 דחה את הערעור, בציינו כי הערעור נובע ככל הנראה מהבנה מוטעית של דברי בית הדין האזורי. נקבע כי מהחלטת בית הדין האזורי עולה דווקא כי סכום המזונות שהוטל על העותר נקבע תוך התחשבות בהסדרי השהות המאוזנים בין הצדדים, כפי שעולה מהסכום של 1700 ₪ שנקבע עבור שני הילדים "סכום שאין ספק שאינו מכסה את צרכי הילדים במלואם". בנוסף, בית הדין הגדול הבהיר כי הציטוט של בית הדין האזורי שהובא בפסקה הקודמת, אינו מתייחס לטענת העותר כי יש להפחית את סכום המזונות שהוטל עליו בהתאם למשמורת המשותפת, אלא מתייחס דווקא לבקשת המשיבה להעלות את סכום המזונות כיוון שאינה עובדת. בית הדין העיר כי נראה שישנה השמטה או טעות סופר בהחלטת בית הדין האזורי, ומאחר שטענות העותר נובעות מחוסר הבנה הרי שהערעור נדחה על הסף.

העותר הגיש לבית הדין הגדול בקשה לעיון חוזר על פסק הדין, והיא נדחתה בהחלטת בית הדין מיום 16.1.2019.

3. על החלטה זו נסבה העתירה שלפנינו. עיקר טענותיו של העותר נסבו על אודות גובה דמי המזונות שהוטלו עליו. נטען כי העותר נושא בנטל שווה עם המשיבה בגידול ילדיהם; כי אף הוא פוטר מעבודתו; כי פוטנציאל השתכרותה של המשיבה זהה לשלו; וכי בהתאם להלכה שנקבעה בבע"מ 919/15, חובת המזונות עבור בתו בת האחת-עשרה חלה על שני ההורים באופן שווה, וכי דמי המזונות מעבר למינימום ההכרחי עבור בנו בן הארבע וחצי אמורים להתחלק בין העותר למשיבה בהתאם למצבם הכלכלי. עוד נטען כי ההחלטות שהתקבלו בעניינו היו על סמך כתבי הטענות בלבד, ללא קיום דיון.

לעמדת היועץ המשפטי לשיפוט הרבני, דין העתירה להידחות על הסף בשל שיהוי בהגשתה, וכי טענות העורר הינן ערעוריות במהותן. נטען כי בבתי הדין הרבניים לא קיים הליך של "עיון חוזר" ומשכך הזמן להגשת העתירה נמנה מיום דחיית הערעור בבית הדין הרבני הגדול. בנוסף נטען כי החלטת בית הדין האזורי מיום 6.5.2018 היא החלטת ביניים למזונות זמניים, וככזו אינה מצריכה דיון. לטענה העקרונית שהעלה העותר, נטען כי חבות האב במזונות מקורה בדין האישי ובית הדין הרבני אינו כפוף לפרשנות של בית המשפט העליון בסוגיה זו. עם זאת, "בתי הדין הרבניים ככללם משתדלים ככל הניתן לקחת בחשבון את מצבם הכלכלי והכנסותיהם הפנויות של שני ההורים, ובכלל זה להתחשב בחלוקת תקופת שהות הילדים בין ההורים ולקזז מתשלום המזונות של האב" והדבר עולה גם מהחלטת מועצת הרבנות הראשית מיום 30.11.2015. בכך למעשה מצטמצם הפער בפסיקת המזונות בין בתי הדין הדתיים לערכאות האזרחיות ובתי הדין תורמים לאחידות המשפטים ולהרמוניה בפסיקת המזונות בערכאות המשפט בישראל.

4. דין העתירה להידחות.

הלכה היא כי בית משפט זה אינו יושב כערכאת ערעור על בתי הדין הרבניים, והתערבותו בהכרעותיהם תיעשה במקרים קיצוניים של חריגה מסמכות, פגיעה בעקרונות הצדק הטבעי, סטייה מהוראות חוק המכוונות כלפי בתי הדין הרבניים, או כאשר נדרש סעד מן הצדק מקום שהעניין אינו בסמכותו של בית משפט או בית דין אחר (בג"ץ 3467/15 פלונית נ' בית הדין הרבני האזורי בחיפה, בפסקה 6 (21.09.2015); בג"ץ 6598/16 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול, בפסקה 8 (14.02.2017)). חרף טענותיו של העותר, איני סבור כי עניינו בא בגדרם של אלה. בית הדין הרבני הגדול, שהבהיר את

החלטת בית הדין האזורי, עמד על כך כי דמי המזונות שהוטלו על העותר נקבעו בהתאם למשמורת המשותפת של ההורים על ילדיהם, והסכום שנקבע אכן מהווה ראייה לכך.

לא זו אף זו, החלטתו של בית הדין האזורי הינה החלטת ביניים, וטרם ניתן פסק דין סופי בעניין המזונות. ביום 15.1.2018 המשיבה הגישה בקשה דחופה למזונות זמניים נוכח פיטוריה מעבודתה ובשל מצבה הכלכלי הקשה, וההחלטה מיום 6.5.2018 ניתנה באופן זמני בשל הדחיפות של העניין. משכך, כאשר ההליך טרם מוצה וטרם ניתנה הכרעה בעניין לגופו, כלל אי ההתערבות בהחלטות בתי הדין הרבניים מקבל משנה תוקף (ראו והשוו: בג"ץ 6716/09 פלוני נ' בית הדין הרבני האזורי-חיפה (6.9.2009); בג"ץ 1248/10 פלונית נ' בית הדין הרבני האזורי (2.3.2010); בג"ץ 1571/15 פלונית נ' מנכ"לית משרד המשפטים ובתי הדין הרבניים (31.3.2015); בג"ץ 5946/17 פלוני נ' בית הדין הרבני האזורי ירושלים (24.7.2017)). היותה של ההחלטה בגדר החלטת ביניים מתיישבת עם טרונייתו של העותר כי ההכרעה ניתנה על סמך כתבי הטענות בלבד (השוו לתקנה 266(א) לתקנות סדר הדין האזרחי התשמ"ד-1984, המאפשרת לבית המשפט לפסוק מזונות זמניים על יסוד הבקשה והתשובה בלבד). כפי שהיועץ המשפטי לשיפוט הרבני ציין בתגובתו, כאשר בית הדין יבוא להכריע ביחס לפסק הדין הקבוע, הצדדים יוזמנו לדיון ויעלו את טיעוניהם בעל-פה כדין.

בנוסף, דין העתירה להידחות בשל השיהוי בהגשתה. פסק דינו של בית הדין הרבני הגדול הדוחה את ערעורו של העותר ניתן ביום 23.10.2018, וההחלטה הדוחה את בקשתו לעיון חוזר נדחתה ביום 16.1.2019. ביום 28.10.2019 הוגשה העתירה המשותפת לבית משפט זה, והעתירה דנן הוגשה ביום 13.1.2020. מדובר על שיהוי של כתשעה חודשים מהיום שנדחתה בקשת העותר לעיון חוזר, וכחודשיים מיום מחיקת העתירה המשותפת ועד הגשת העתירה הנוכחית, וטעם זה מספיק כשלעצמו לדחיית העתירה (ראו והשוו: בג"ץ 5974/11 פלונית נ' בית הדין הרבני האזורי בירושלים, בפסקה ד' (31.08.2011); בג"ץ 1983/05 פינק נ' בית הדין הרבני האזורי בתל אביב, בפסקה 5 (28.06.2005)).

5. משאלה הם פני הדברים, לא מצאתי כי העתירה מגלה עילה להתערבותנו בהתאם לאמות המידה המקובלות. משכך, איני רואה צורך במסגרת עתירה זו להידרש לשאלה העקרונית בדבר תחולתה של ההלכה שנקבעה בבע"מ 919/15 על בתי הדין הרבניים. כאמור, מתשובתו של היועץ המשפטי של השיפוט הרבני עולה כי למעשה, גם אם לא להלכה, בתי הדין הרבניים מיישמים את העקרונות שנקבעו בבע"מ 919/15. מכל מקום, לנוכח מסקנתנו כי דין העתירה להידחות כמפורט לעיל, לא זה המקום להידרש לסוגיה

העקרונית (לעמדה לפיה יש מקום להסדיר נושא זה בחקיקה, ראו ענת ליפשיץ ושחר ליפשיץ "מזונות ילדים בגילים 6 עד 15, בעקבות בע"מ 919/15 מחקרי משפט לב(2) 545, 617 (2020)).

6. אשר על כן, העתירה נדחית. העותר ישא בהוצאות המשיבה 3 בסך 4,000 ₪.

ניתן היום, ז' בתמוז התש"ף (29.6.2020).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט